Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 20ής Δεκεμβρίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΚ) 6/2002 – Κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα – Άρθρο 110, παράγραφος 1 – Έλλειψη προστασίας – Λεγόμενη ρήτρα "περί επισκευής" – Έννοια του "συστατικού σύνθετου προϊόντος" – Επισκευή του σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης – Μέτρα που πρέπει να ληφθούν από τον χρήστη για τους σκοπούς επικλήσεως της ρήτρας "περί επισκευής" – Αντίγραφο σώτρου αυτοκινήτου πανομοιότυπο με το σώτρο αρχικού εξοπλισμού»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-397/16 και C-435/16,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλαν το Corte d'appello di Milano (εφετείο Μιλάνου, Ιταλία) και το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία), με αποφάσεις της 15ης και της 2ας Ιουνίου 2016, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο, αντίστοιχα, στις 18 Ιουλίου και 4 Αυγούστου 2016, στο πλαίσιο των δικών

Acacia Srl

κατά

Pneusgarda Srl, πτωχεύσασα,

Audi AG (C-397/16),

και

Acacia Srl

Rolando D'Amato,

κατά

Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG (C-435/16),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: R. Schiano, διοικητικός υπάλληλος,

* Γλώσσες διαδικασίας: η γερμανική και η ιταλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Ιουνίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Acacia Srl και ο R. D'Amato, εκπροσωπούμενοι από τους F. Munari, M. Esposito και A. Macchi, avvocati, καθώς και από τους B. Schneiders, D. Treue και D. Thoma, Rechtsanwälte,

– η Audi AG, εκπροσωπούμενη από τον G. Hasselblatt, Rechtsanwalt, καθώς και από τους M. Cartella και M. Locatelli, avvocati,

– η Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG, εκπροσωπούμενη από τους B. Ackermann και C. Klawitter, Rechtsanwälte,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τους M. Santoro, S. Fiorentino και L. Cordi, avvocati dello Stato,

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze, M. Hellmann και J. Techert,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Segoin,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Bulterman και H. Stergiou,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Samnadda, καθώς και από τους V. Di Bucci και T. Scharf,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 2002, L 3, σ. 1).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο δύο ενδίκων διαφορών μεταξύ, αφενός, της Acacia Srl και της Pneusgarda Srl, πτωχεύσασας, καθώς και της Audi AG, και, αφετέρου, της Acacia και του διαχειριστή της, Rolando D'Amato, και της Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG (στο εξής: Porsche) σχετικά με την προβαλλόμενη παραποίηση/απομίμηση από την Acacia των κοινοτικών υποδειγμάτων των οποίων η Audi και η Porsche είναι δικαιούχοι.

Το νομικό πλαίσιο

Η Συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου

3 Η Συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς

διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθ' όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ 1994, L 336, σ. 1). Το άρθρο της 26, παράγραφος 2, ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα μέλη δύνανται να καθιερώνουν περιορισμένης έκτασης εξαιρέσεις στην προστασία των βιομηχανικών σχεδίων, υπό τον όρο ότι οι εξαιρέσεις αυτές δεν συνεπάγονται υπέρμετρους περιορισμούς για την κανονική εκμετάλλευση των προστατευομένων βιομηχανικών σχεδίων και δεν θίγουν σε υπερβολικό βαθμό τα νόμιμα συμφέροντα του κυρίου του προστατευόμενου σχεδίου, λαμβανομένων υπόψη των νόμιμων συμφερόντων τυχόν τρίτων.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 98/71/ΕΚ

4 Η αιτιολογική σκέψη 19 της οδηγίας 98/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998, για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων (ΕΕ 1998, L 289, σ. 28), ορίζει τα εξής:

«[εκτιμώντας] ότι η ταχεία έκδοση της παρούσας οδηγίας αποτελεί πλέον για ορισμένους βιομηχανικούς τομείς ζήτημα επείγουσας ανάγκης· ότι, προς το παρόν, είναι αδύνατη η πλήρης προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη χρήση προστατευομένων σχεδίων ή υποδειγμάτων με σκοπό την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος κατά τρόπο ώστε να αποκατασταθεί η αρχική του εμφάνιση, όταν το προϊόν στο οποίο ενσωματώνεται ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα αποτελεί συστατικό ενός σύνθετου προϊόντος από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα· ότι η έλλειψη πλήρους προσέγγισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη χρήση προστατευομένων σχεδίων ή υποδειγμάτων για την εν λόγω επισκευή σύνθετου προϊόντος δεν θα πρέπει να εμποδίσει την προσέγγιση των άλλων εθνικών νομοθετικών διατάξεων περί σχεδίων ή υποδειγμάτων, οι οποίες επηρεάζουν πιο άμεσα τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς· ότι για το λόγο αυτό τα κράτη μέλη θα πρέπει, εν τω μεταξύ, να διατηρήσουν σε ισχύ διατάξεις σύμφωνα με τη Συνθήκη οι οποίες αφορούν τη χρήση του σχεδίου ή υποδείγματος συστατικών που χρησιμοποιούνται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος κατά τρόπον ώστε να αποκατασταθεί η αρχική του εμφάνιση ή, εφόσον εισάγουν νέες διατάξεις που αφορούν τέτοια χρήση, θα πρέπει οι διατάξεις αυτές να θέτουν ως μοναδικό στόχο την ελευθέρωση της αγοράς των εν λόγω συστατικών· […]».

5 Το άρθρο 14 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταβατική διάταξη», προβλέπει τα εξής:

«Έως ότου εγκριθούν τροποποιήσεις της παρούσας οδηγίας κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής βάσει του άρθρου 18, τα κράτη μέλη διατηρούν σε ισχύ τις υπάρχουσες νομικές διατάξεις που αφορούν τη χρήση του σχεδίου ή υποδείγματος συστατικών που χρησιμοποιούνται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος κατά τρόπον ώστε να αποκατασταθεί η αρχική του εμφάνιση [και προβαίνουν σε τροποποιήσεις των εν λόγω διατάξεων μόνον εφόσον οι τροποποιήσεις αυτές] θέτουν ως στόχο την ελευθέρωση της αγοράς των εν λόγω συστατικών.»

Ο κανονισμός 6/2002

6 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 9 και 13 του κανονισμού 6/2002 έχουν ως εξής:

«(1) Ένα ενιαίο σύστημα για την απόκτηση κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος στο οποίο χορηγείται ενιαία προστασία με ομοιόμορφα αποτελέσματα σε όλο το έδαφος της Κοινότητας προωθεί την επίτευξη των στόχων της Κοινότητας που καθορίζονται από τη Συνθήκη.

[…]

(9) Οι ουσιαστικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού για το δίκαιο περί σχεδίων και υποδειγμάτων θα πρέπει να ευθυγραμμισθούν με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας 98/71/ΕΚ.

[…]

(13) Η οδηγία 98/71/ΕΚ δεν επιτρέπει την πλήρη προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί της χρήσεως προστατευόμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων για την επισκευή σύνθετου προϊόντος με σκοπό την αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, όταν το σχέδιο ή το υπόδειγμα εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε προϊόν που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής σχετικά με την εν λόγω οδηγία, η Επιτροπή ανέλαβε να αναλύσει τον αντίκτυπο των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας τρία χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της στα εθνικά δίκαια, ιδίως όσον αφορά τον αντίκτυπό τους στους οικείους βιομηχανικούς τομείς. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα πρέπει να μην προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, το σχέδιο ή το υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε προϊόν που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος από του οποίου την εμφάνιση εξαρτάται το σχέδιο ή το υπόδειγμα, και το οποίο χρησιμοποιείται για να καταστήσει δυνατή την επισκευή σύνθετου προϊόντος προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, μέχρις ότου το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, καθορίσει την πολιτική του επί του θέματος.»

7 Το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

α) "σχέδιο ή υπόδειγμα": η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος η οποία προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει,

β) "προϊόν": κάθε βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξαρτημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο προϊόν, της συσκευασίας και της παρουσίασης, των γραφικών συμβόλων και των τυπογραφικών στοιχείων, αποκλειομένων όμως των προγραμμάτων ηλεκτρονικού υπολογιστή,

γ) "σύνθετο προϊόν": το προϊόν που αποτελείται από πολλά συστατικά δυνάμενα να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος.»

8 Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις προστασίας», ορίζει τα εξής:

«1. Το σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα εφόσον είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα.

2. Το σχέδιο ή υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος λογίζεται ότι είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα μόνον εάν:

α) το συστατικό, αφού ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν, παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος, και

β) τα ορατά χαρακτηριστικά του συστατικού πληρούν, αυτά καθαυτά, τις προϋποθέσεις ως προς τον νεωτερισμό και τον ατομικό χαρακτήρα.

3. Ως "συνήθης χρήση" κατά την έννοια της παραγράφου 2, στοιχείο α), νοείται η χρήση από τον τελικό καταναλωτή, εκτός από τις εργασίες συντήρησης, εξυπηρέτησης ή επισκευής.»

9 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού έχει ως εξής:

«Το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στον δικαιούχο του δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και δικαίωμα να απαγορεύει σε οιονδήποτε τρίτο τη χρήση χωρίς τη συγκατάθεσή του. Κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, ως χρήση νοείται ιδίως η κατασκευή, η προσφορά, η διάθεση στην αγορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η χρήση προϊόντος στο οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και αποθεματοποίηση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς.»

10 Το άρθρο 110 του κανονισμού 6/2002, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταβατική διάταξη», προβλέπει τα εξής:

«1. Μέχρις ότου αρχίσουν να ισχύουν οι σχετικές τροποποιήσεις του παρόντος κανονισμού, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος το οποίο χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1 για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

2. Η Επιτροπή θα υποβάλει την πρόταση η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 1 ταυτόχρονα με τις τροποποιήσεις που θα υποβάλει για το ίδιο θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας 98/71/ΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις αυτές.»

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

Υπόθεση C-397/16

11 Η Audi είναι δικαιούχος διαφόρων κοινοτικών υποδειγμάτων για σώτρα (ζάντες) αλουμινίου αυτοκινήτων.

12 Η Acacia κατασκευάζει, υπό το σήμα WSP Italy, ζάντες αλουμινίου αυτοκινήτων που πωλούνται στον δικό της ιστότοπο, η πρόσβαση στον οποίο είναι δυνατή σε διάφορες γλώσσες. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ορισμένες από τις ζάντες αυτές είναι πανομοιότυπες με τις ζάντες αλουμινίου της Audi. Επί των ζαντών που κατασκευάζει η Acacia τίθεται σφραγίδα με την ένδειξη «NOT OEM», που σημαίνει μη κατασκευαστής πρωτότυπου εξοπλισμού. Η εμπορική και τεχνική τεκμηρίωση που συνοδεύει τα προϊόντα αυτά, τα τιμολόγια πωλήσεως, καθώς και ο ιστότοπος της Acacia δείχνουν ότι οι επίμαχες ζάντες πωλούνται μόνον ως ανταλλακτικά που προορίζονται για την επισκευή.

13 Η Audi άσκησε αγωγή ενώπιον του Tribunale di Milano (πρωτοδικείου Μιλάνου, Ιταλία) με αίτημα να διαπιστωθεί, κατ' ουσίαν, ότι η κατασκευή και η εμπορία από την Acacia των επίμαχων ζαντών συνιστούν παραποίηση/απομίμηση των κοινοτικών υποδειγμάτων της. Το δικαστήριο αυτό έκανε δεκτή την εν λόγω αγωγή.

14 Η Acacia άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του εν λόγω δικαστηρίου ενώπιον του Corte d'appello di Milano (εφετείου Μιλάνου, Ιταλία). Το δικαστήριο αυτό, αφού επισήμανε, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη αντιφατικών αποφάσεων των ιταλικών δικαστηρίων και των δικαστηρίων άλλων κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής», διαπίστωσε ότι υφίσταντο σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Corte d'appello di Milano (εφετείο Μιλάνου) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Προσκρούει στις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εντός της εσωτερικής αγοράς, στην αρχή της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού και της ελευθερώσεως της εσωτερικής αγοράς, στις αρχές της πρακτικής αποτελεσματικότητας και της ομοιόμορφης εφαρμογής του ευρωπαϊκού δικαίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις διατάξεις παράγωγου δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως η οδηγία 98/71 και, ειδικότερα, το άρθρο 14 αυτής, το άρθρο 1 του κανονισμού [(ΕΕ)] 461/2010 [της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2010, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας (ΕΕ 2010, L 129, σ. 52)] και ο [κανονισμός αριθ. 124 της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) – Ενιαίες διατάξεις σχετικά με την έγκριση τροχών των επιβατικών αυτοκινήτων και των ρυμουλκουμένων τους (ΕΕ 2006, L 375, σ. 604, και διορθωτικό ΕΕ 2007, L 70, σ. 413)], ερμηνεία του άρθρου 110 του κανονισμού 6/2002, το οποίο προβλέπει τη ρήτρα περί επισκευής, αποκλείουσα το αντίγραφο σώτρου (ζάντας), το οποίο, από αισθητικής πλευράς, είναι πανομοιότυπο με το σώτρο αρχικού εξοπλισμού, που εγκρίνεται βάσει του ανωτέρω κανονισμού […] αριθ. 124, από το εννοιολογικό περιεχόμενο του συστατικού σύνθετου προϊόντος (αυτοκινήτου) το οποίο χρησιμεύει για την επισκευή και την αποκατάσταση της αρχικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος;

2) Σε περίπτωση αποφατικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, αποκλείουν οι κανόνες περί δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί καταχωρισμένων υποδειγμάτων, κατόπιν σταθμίσεως των αναφερόμενων στο πρώτο ερώτημα συμφερόντων, την εφαρμογή της ρήτρας περί επισκευής επί αντιγράφων συμπληρωματικών προϊόντων που μπορούν να επιλέγονται ελεύθερα από τον πελάτη, επί τη βάσει της προκείμενης ότι η ρήτρα περί επισκευής πρέπει να τυγχάνει στενής ερμηνείας και να εφαρμόζεται αποκλειστικώς επί ανταλλακτικών των οποίων το σχήμα είναι αρρήκτως συνδεδεμένο με το προϊόν, ήτοι επί συστατικών των οποίων το σχήμα έχει καθορισθεί κατά τρόπο ουσιωδώς αμετάβλητο σε σχέση με την εξωτερική εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, και όχι επί των λοιπών συστατικών που θεωρούνται εναλλάξιμα (αντικαταστατά) και τα οποία μπορούν να επιλέγονται ελεύθερα από τον πελάτη;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως επί του δευτέρου ερωτήματος, ποια μέτρα πρέπει να λάβει ο κατασκευαστής αντιγράφων σωτρών προκειμένου να εξασφαλίσει τη νόμιμη κυκλοφορία των προϊόντων που προορίζονται για την επισκευή και την αποκατάσταση της αρχικής εξωτερικής εμφανίσεως του σύνθετου προϊόντος;»

Υπόθεση C-435/16

16 Η Porsche είναι δικαιούχος διαφόρων κοινοτικών υποδειγμάτων ζαντών αλουμινίου αυτοκινήτου.

17 Οι ζάντες που κατασκευάζει η Acacia πωλούνται στη Γερμανία, στον ιστότοπό της, ο οποίος απευθύνεται στους τελικούς καταναλωτές και στον οποίο η πρόσβαση είναι δυνατή στη γερμανική γλώσσα. Κατά το αιτούν δικαστήριο, ορισμένες από τις ζάντες αυτές είναι πανομοιότυπες με τις ζάντες αλουμινίου της Porsche. Το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά την Acacia, οι ζάντες τις οποίες αυτή κατασκευάζει και οι οποίες προορίζονται για οχήματα Porsche χρησιμοποιούνται αποκλειστικά σε οχήματα του εν λόγω κατασκευαστή. Η Porsche υποστήριξε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι οι επίμαχες ζάντες διατίθενται επίσης σε χρώματα και διαστάσεις που δεν ανταποκρίνονται στα αυθεντικά προϊόντα.

18 Η Porsche άσκησε αγωγή ενώπιον του Landgericht Stuttgart (περιφερειακού δικαστηρίου Στουτγάρδης, Γερμανία) με αίτημα να διαπιστωθεί, κατ' ουσίαν, ότι η κατασκευή και η εμπορία από την Acacia των επίμαχων ζαντών συνιστά παραποίηση/απομίμηση των κοινοτικών υποδειγμάτων της. Το δικαστήριο αυτό έκανε δεκτή την εν λόγω αγωγή.

19 Δεδομένου ότι η έφεση που άσκησε η Acacia και ο R. D'Amato απορρίφθηκε, αυτοί άσκησαν αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η ευδοκίμηση της εν λόγω αιτήσεως αναιρέσεως εξαρτάται από το κατά πόσον η Acacia μπορεί να επικαλεσθεί τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002. Πλην όμως η ερμηνεία της διατάξεως αυτής δημιουργεί πλείονες δυσχέρειες.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εφαρμόζεται η περιορισμένη προστασία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 μόνο σε χυτά μέρη, ήτοι σε μέρη των οποίων το σχήμα καθορίζεται, καταρχήν κατά τρόπο αμετάβλητο από την εμφάνιση και τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να επιλεγούν ελεύθερα, όπως π.χ. τα σώτρα των μηχανοκίνητων οχημάτων, από τον πελάτη;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, εφαρμόζεται η περιορισμένη προστασία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 μόνον επί της πωλήσεως πανομοιότυπου οχήματος, επομένως δε και χρώματος και μεγέθους προϊόντων που είναι αντίστοιχα προς τα αυθεντικά προϊόντα;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ισχύει η περιορισμένη προστασία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 υπέρ του προμηθευτή ενός προϊόντος το οποίο προσβάλλει καταρχήν το δικαίωμα επί του σχεδίου χάριν της προστασίας του οποίου ασκείται αγωγή μόνον στην περίπτωση που ο προμηθευτής αυτός διασφαλίζει κατά τρόπο αντικειμενικό ότι το προϊόν του μπορεί να αγοραστεί για σκοπούς επισκευής και μόνον και όχι για άλλους σκοπούς, όπως π.χ. χάριν αναβαθμίσεως ή εξατομικεύσεως του συνολικού προϊόντος;

4) Στην περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τρίτο ερώτημα, ποια μέτρα πρέπει να λάβει ο προμηθευτής ενός προϊόντος το οποίο προσβάλλει καταρχήν το δικαίωμα επί του σχεδίου χάριν της προστασίας του οποίου ασκείται αγωγή προκειμένου να διασφαλίσει κατά τρόπο αντικειμενικό ότι το προϊόν του μπορεί να αγοραστεί για σκοπούς επισκευής και μόνον και όχι για άλλους σκοπούς, όπως π.χ. χάριν αναβαθμίσεως ή εξατομικεύσεως του συνολικού προϊόντος; Αρκεί
   α) το γεγονός ότι ο προμηθευτής στο ενημερωτικό φυλλάδιο διευκρινίζει ότι η πώληση γίνεται για σκοπούς επισκευής και μόνον, προκειμένου να αποκατασταθεί η αρχική εμφάνιση του συνολικού προϊόντος, ή
   β) απαιτείται όπως ο προμηθευτής εξαρτά την παράδοση από γραπτή δήλωση του αγοραστή (εμπόρου και καταναλωτή) ότι το πωλούμενο προϊόν θα χρησιμοποιείται για σκοπούς επισκευής και μόνον;»

21 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 25ης Απριλίου 2017, οι υποθέσεις C-397/16 και C-435/16 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των αιτημάτων επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας

22 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου αντίστοιχα στις 24 Νοεμβρίου και την 1η Δεκεμβρίου 2017, η Porsche και η Audi ζήτησαν να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

23 Προς στήριξη των αιτήσεών τους, η Porsche και η Audi υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στηρίζονται σε ισχυρισμούς οι οποίοι είναι αβάσιμοι και οι οποίοι δεν αποτέλεσαν αντικείμενο κατ' αντιμωλίαν συζητήσεως σχετικά, μεταξύ άλλων, με το ιστορικό θεσπίσεως της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

24 Σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτιστεί επαρκώς ή όταν ένας διάδικος, μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, επικαλεστεί νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμα όταν, προς επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων.

25 Αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, ουδόλως υπάρχει επίκληση νέου πραγματικού περιστατικού. Επιπροσθέτως, το ιστορικό της θεσπίσεως της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» εξετάστηκε ιδίως από την Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της και συζητήθηκε από όλους τους διαδίκους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Επομένως, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, κρίνει ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να αποφανθεί.

26 Εξάλλου, όσον αφορά τις επικρίσεις που διατύπωσαν η Porsche και η Audi κατά των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Κανονισμός Διαδικασίας του δεν προβλέπουν τη δυνατότητα των ενδιαφερόμενων μερών να διατυπώνουν παρατηρήσεις σε απάντηση των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

27 Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημοσία, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του. Συναφώς, το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται ούτε από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα ούτε από την αιτιολογία βάσει της οποίας αυτός καταλήγει στις εν λόγω προτάσεις. Επομένως, η διαφωνία οποιουδήποτε από τους ενδιαφερομένους με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, όποια και αν είναι τα ζητήματα που εξετάζει ο γενικός εισαγγελέας με τις προτάσεις του αυτές, δεν συνιστά επαρκή λόγο για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

28 Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δεύτερου ερωτήματος στην υπόθεση C-397/16 και του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-435/16

29 Με το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 και το πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», που αυτό περιλαμβάνει, εξαρτά τον αποκλεισμό από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του σχεδίου ή υποδείγματος που αποτελεί συστατικό σύνθετου

προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, από την προϋπόθεση ότι το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα εξαρτάται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.

30 Η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», που προβλέπεται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, έχει εφαρμογή μόνο στα συστατικά σύνθετου προϊόντος από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα, ήτοι των οποίων το σχήμα επιβάλλεται, με συνέπεια ότι οι ζάντες αλουμινίου δεν εμπίπτουν στην εν λόγω διάταξη. Η Acacia καθώς και η Ιταλική Κυβέρνηση, η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή φρονούν αντιθέτως ότι η εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» δεν περιορίζεται στα συστατικά των οποίων το σχήμα καθορίζεται, καταρχήν, κατά τρόπο αμετάβλητο από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος και το οποίο, επομένως, δεν μπορεί να επιλεγεί ελεύθερα από τον πελάτη, με συνέπεια ότι οι ζάντες από ελαφρά κράματα αλουμινίου μπορούν να εμπίπτουν στην εν λόγω διάταξη.

31 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης επιβάλλεται η συνεκτίμηση όχι μόνον του γράμματός της, αλλά και του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και των σκοπών που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος. Το ιστορικό της θεσπίσεως μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης μπορεί εξίσου να προσφέρει κρίσιμα στοιχεία για την ερμηνεία της (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 50, της 1ης Ιουλίου 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, σκέψη 30, καθώς και της 18ης Μαΐου 2017, Hummel Holding, C-617/15, EU:C:2017:390, σκέψη 22).

32 Κατά το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, «δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

33 Σε αντίθεση με την αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού 6/2002 που ορίζει ότι δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα το σχέδιο ή το υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε προϊόν που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος «από του οποίου την εμφάνιση εξαρτάται το σχέδιο ή το υπόδειγμα» και το οποίο χρησιμοποιείται για να καταστήσει δυνατή την επισκευή σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού προβλέπει απλώς ότι πρέπει να πρόκειται για «συστατικό σύνθετου προϊόντος», το οποίο πρέπει να «χρησιμοποιείται […] για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

34 Επομένως, από το γράμμα του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 προκύπτει ότι μεταξύ των προϋποθέσεων που προβλέπει η διάταξη αυτή δεν περιλαμβάνεται το να εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.

35 Η γραμματική αυτή ερμηνεία επιρρωννύεται, καταρχήν, από το ιστορικό της θεσπίσεως της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής».

36 Συγκεκριμένα, επισημαίνεται, όσον αφορά τις νομοθετικές εργασίες που προηγήθηκαν της θεσπίσεως της εν λόγω ρήτρας, ότι τόσο η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 1994, C 29, σ. 20) όσο και η τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 2001, C 62 E, σ. 173) περιλάμβαναν διάταξη η οποία, μολονότι δεν είχε αυστηρώς πανομοιότυπη διατύπωση, προέβλεπε ειδικά ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος «από του οποίου την εμφάνιση εξαρτάται το σχέδιο ή το υπόδειγμα» δεν μπορούσε να τύχει προστασίας δυνάμει του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος.

37 Εντούτοις, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 60 έως 62 των προτάσεών του, από την έκθεση της προεδρίας προς την Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων (ΕΜΑ) αριθ. 12420/00, της 19ης Οκτωβρίου 2000 [Διοργανικός φάκελος 1993/0463 (CNS)] προκύπτει ότι, «προκειμένου να επιτευχθεί πολιτική συμφωνία επί της προτάσεως», δύο καίρια ζητήματα υποβλήθηκαν στην ΕΜΑ, εκ των οποίων το ένα αφορούσε ειδικώς τα ανταλλακτικά. Η εν λόγω έκθεση υπογράμμιζε, έτσι, ότι η πλειοψηφία των αντιπροσωπειών στο πλαίσιο της επιτροπής αυτής έκρινε ότι έπρεπε, αφενός, το γράμμα της επίμαχης διατάξεως να προσεγγίσει εκείνο του άρθρου 14 της οδηγίας 98/71 και, αφετέρου, τα ανταλλακτικά να αποκλείονται από την προστασία που θα παρείχε ο μελλοντικός κανονισμός «μόνο στο μέτρο που χρησιμοποιούνται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος κατά τρόπον ώστε να αποκατασταθεί η αρχική του εμφάνιση».

38 Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό, η απαίτηση που προβλέπει το γράμμα της επίμαχης διατάξεως, όπως αυτό είχε τόσο στην πρόταση όσο και στην τροποποιημένη πρόταση της Επιτροπής που μνημονεύονται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, και κατά την οποία το προϊόν στο οποίο ενσωματώνεται ή στο οποίο εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα πρέπει να αποτελεί μέρος ενός σύνθετου προϊόντος «από του οποίου την εμφάνιση εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα», παραλείφθηκε από τη διάταξη που τελικώς υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο.

39 Κατά συνέπεια, από το ιστορικό θεσπίσεως του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 προκύπτει ότι το γεγονός ότι το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως αυτής δεν περιορίζεται στα συστατικά των οποίων το σχήμα επιβάλλεται από τη μορφή του σύνθετου προϊόντος συνιστά αποτέλεσμα επιλογής κατά τη νομοθετική διαδικασία.

40 Ασφαλώς, όπως υπογράμμισαν η Audi, η Porsche καθώς και η Γερμανική Κυβέρνηση, στην αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού 6/2002 διατηρήθηκε η αναφορά στην ανάγκη να «εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα» από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το γεγονός αυτό δεν είναι καθοριστικό. Άλλωστε, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, μολονότι το προοίμιο πράξης της Ένωσης μπορεί να διευκρινίζει το περιεχόμενό της, δεν μπορεί να γίνεται επίκλησή του προς παρέκκλιση από τις ίδιες τις διατάξεις της οικείας πράξης (απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, IATA και ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, σκέψη 76 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

41 Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένης υπόψη της βουλήσεως του νομοθέτη που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 36 έως 38 της παρούσας αποφάσεως, δεν συντρέχει λόγος συσταλτικής ερμηνείας του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 όπως αυτή που παρατίθεται στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως την οποία προτείνουν η Audi, η Porsche και η Γερμανική Κυβέρνηση και η οποία βασίζεται στον μεταβατικό και εισάγοντα παρέκκλιση χαρακτήρα της εν λόγω διατάξεως.

42 Συναφώς, αφενός, η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» εισάγει, ασφαλώς, έναν περιορισμό των δικαιωμάτων του δικαιούχου του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, δεδομένου ότι αυτός στερείται, οσάκις πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, το αποκλειστικό δικαίωμα που προβλέπεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού να απαγορεύει σε κάθε τρίτον να χρησιμοποιεί ένα τέτοιο σχέδιο ή υπόδειγμα χωρίς τη συγκατάθεσή του, γεγονός το οποίο θα μπορούσε να δικαιολογήσει ότι το εν λόγω άρθρο 110, παράγραφος 1, πρέπει να αποτελεί αντικείμενο στενής ερμηνείας. Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να δικαιολογήσει το να εξαρτάται η εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως από προϋπόθεση η οποία δεν προβλέπεται από αυτή.

43 Αφετέρου, μολονότι το άρθρο 110 του κανονισμού 6/2002 φέρει τον τίτλο «Μεταβατική διάταξη» και προβλέπει, επιπλέον, στην παράγραφό του 1, ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» εφαρμόζεται μόνον «[μ]έχρις ότου αρχίσουν να ισχύουν οι σχετικές τροποποιήσεις του [εν λόγω] κανονισμού», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διάταξη αυτή έχει, από τη φύση της, εφαρμογή μέχρι την τροποποίησή της ή την κατάργησή της μετά από πρόταση της Επιτροπής.

44 Δεύτερον, η ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, η οποία παρατίθεται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, επιρρωννύεται από την ανάλυση του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», το οποίο πλαίσιο συνηγορεί υπέρ μιας συνεκτικής ερμηνείας, αφενός, των διατάξεων του κανονισμού 6/2002 και, αφετέρου, εκείνων της οδηγίας 98/71.

45 Συναφώς, καταρχάς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 55 των προτάσεών του, τόσο η πρόταση οδηγίας του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη νομική προστασία σχεδίων και υποδειγμάτων (ΕΕ 1993, C 345, σ. 14) όσο και η πρόταση κανονισμού που μνημονεύεται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, οι οποίες είχαν υποβληθεί συγχρόνως από την Επιτροπή, περιλάμβαναν ρήτρα «περί επισκευής» της οποίας το περιεχόμενο περιοριζόταν στα συστατικά σύνθετου προϊόντος «από την εμφάνιση του οποίου εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα». Σε αντίθεση με την προαναφερθείσα πρόταση οδηγίας, η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», όπως αυτή διατυπώνεται στην οδηγία 98/71, δεν περιλαμβάνει τέτοιο περιορισμό. Όπως, όμως, επισημαίνεται στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, η τροποποίηση, στο πλαίσιο των νομοθετικών εργασιών που οδήγησαν στην έκδοση του κανονισμού 6/2002, του γράμματος της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού σκοπούσε στην προσέγγιση του γράμματος του εν λόγω άρθρου με εκείνο του άρθρου 14 της οδηγίας 98/71.

46 Εν συνεχεία, η αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού 6/2002 ορίζει ότι οι ουσιαστικές διατάξεις του κανονισμού αυτού θα πρέπει να ευθυγραμμισθούν με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας 98/71.

47 Τέλος, από το άρθρο 110, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 προκύπτει ότι οποιαδήποτε πρόταση της Επιτροπής, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 1, περί τροποποιήσεως της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» θα πρέπει να υποβληθεί ταυτόχρονα με τις τροποποιήσεις που αυτή θα υποβάλει για τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 98/71, σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας αυτής, ενώ η Επιτροπή οφείλει επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 2, να λάβει υπόψη τις τροποποιήσεις αυτές.

48 Το άρθρο 14, όμως, της οδηγίας 98/71 δεν περιλαμβάνει απαίτηση να εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος, γεγονός το οποίο συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» υπό την έννοια ότι δεν προϋποθέτει ότι το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα εξαρτάται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.

49 Τρίτον, η ερμηνεία του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, η οποία παρατίθεται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, δεν αναιρείται από τον σκοπό τον οποίο επιδιώκει η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», όπως αυτός διευκρινίζεται στην αιτιολογική έκθεση της προτάσεως κανονισμού που αναφέρεται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως.

50 Όπως προκύπτει από την εν λόγω αιτιολογική έκθεση, η προστασία που παρέχουν τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα θα μπορούσε να έχει ανεπιθύμητες ενέργειες αποκλείοντας ή περιορίζοντας τον ανταγωνισμό στις αγορές, ιδίως όσον αφορά σύνθετα, διαρκείας και ακριβά προϊόντα όπως τα αυτοκίνητα ως προς τα οποία η προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων που εφαρμόζονται επί των μεμονωμένων μερών από τα οποία αποτελείται το σύνθετο προϊόν μπορεί να δημιουργήσει μια πραγματικά «δέσμια» αγορά για τα ανταλλακτικά. Στο πλαίσιο αυτό, η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» έχει ως στόχο να αποτρέψει τη δημιουργία δέσμιων αγορών για ορισμένα ανταλλακτικά και, ειδικότερα, να αποτρέψει το ενδεχόμενο ένας καταναλωτής που έχει αγοράσει ένα προϊόν διαρκείας, το οποία μπορεί να είναι ακριβό, να δεσμεύεται επ' αόριστον, όσον αφορά την αγορά των εξωτερικών μερών, από τον κατασκευαστή του σύνθετου προϊόντος.

51 Όπως, όμως, επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 44 και 45 των προτάσεών του, ακριβώς προκειμένου να περιοριστεί η δημιουργία δέσμιων αγορών προβλέπει η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», στην οποία αναφέρεται το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, ότι

δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

52 Ο σκοπός της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» που συνίσταται στη διασφάλιση, σε ορισμένο βαθμό, της απελευθέρωσης της δευτερεύουσας αγοράς των ανταλλακτικών επιρρωννύεται, κατά τα λοιπά, από την αιτιολογική σκέψη 19 και από το άρθρο 14 της οδηγίας 98/71, κατά τα οποία οι τροποποιήσεις των εθνικών νομοθετικών διατάξεων που αφορούν τη χρησιμοποίηση του σχεδίου ή υποδείγματος ενός συστατικού που χρησιμοποιείται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, επιτρέπονται μόνον εφόσον ο σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων συνίσταται στην απελευθέρωση της αγοράς των επίμαχων συστατικών.

53 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 δεν περιορίζεται στα συστατικά που αποτελούν μέρος ενός σύνθετου προϊόντος από του οποίου την εμφάνιση εξαρτάται το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα.

54 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 και στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», που αυτό περιλαμβάνει, δεν εξαρτά τον αποκλεισμό από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του σχεδίου ή υποδείγματος που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, από την προϋπόθεση ότι το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα εξαρτάται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.

Επί του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-397/16 και επί του δεύτερου ερωτήματος στην υπόθεση C-435/16

55 Με το πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 και το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί από ποιες προϋποθέσεις η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» που προβλέπεται στο άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 εξαρτά τον αποκλεισμό από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του σχεδίου ή υποδείγματος που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

56 Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16, η Audi και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το αντίγραφο ζάντας, το οποίο, από αισθητικής πλευράς, είναι πανομοιότυπο με τη ζάντα αρχικού εξοπλισμού, δεν εμπίπτει στην έννοια του συστατικού σύνθετου προϊόντος το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή και την αποκατάσταση της αρχικής εμφάνισης του σύνθετου προϊόντος, με συνέπεια ότι μια τέτοια ζάντα δεν καλύπτεται από τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής». Η Acacia, η Ιταλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή φρονούν, αντιθέτως, ότι το αντίγραφο ζάντας το οποίο, από αισθητικής πλευράς, είναι πανομοιότυπο με τη ζάντα αρχικού εξοπλισμού εμπίπτει στην έννοια του συστατικού σύνθετου προϊόντος το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή και την αποκατάσταση της αρχικής εμφάνισης του σύνθετου προϊόντος.

57 Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16, η Porsche, όπως και η Ιταλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή, υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι προκειμένου ένα αντίγραφο ζάντας αυτοκινήτου να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής», μια τέτοια ζάντα πρέπει να έχει εμφάνιση πανομοιότυπη με την αρχική ζάντα. Η Acacia φρονεί, αντιθέτως, ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» εφαρμόζεται σε όλες τις «συνήθεις παραλλαγές» των ζαντών αρχικού εξοπλισμού.

58 Κατά το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, δεν προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα «ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

59 Ως εκ τούτου, από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρα «περί επισκευής» εξαρτάται από διάφορες προϋποθέσεις που αφορούν, καταρχάς, την ύπαρξη κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, εν συνεχεία, την ύπαρξη «συστατικού σύνθετου προϊόντος» και, τέλος, την ανάγκη «χρησιμοπ[οιήσεως] κατά την έννοια του άρθρο 19, παράγραφος 1, για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

60 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αποκλείει, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που θέτει η εν λόγω διάταξη, από οποιαδήποτε προστασία ένα «κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα». Εξ αυτού συνάγεται, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 90 και 91 των προτάσεών του, ότι το εν λόγω άρθρο 110, παράγραφος 1, δύναται να εφαρμοστεί μόνο στα συστατικά που αποτελούν το αντικείμενο προστασίας κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος και τα οποία, όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, πληρούν τις προϋποθέσεις προστασίας που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός και, ειδικότερα, το άρθρο 4 αυτού.

61 Συναφώς, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, η προστασία σχεδίου ή υποδείγματος που εφαρμόζεται ή ενσωματώνεται σε ένα προϊόν το οποίο αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος διασφαλίζεται μόνο στο μέτρο που, αφενός, το συστατικό, αφού ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν, παραμένει ορατό κατά τη συνήθη χρήση του προϊόντος, και, αφετέρου, στον βαθμό που τα ορατά χαρακτηριστικά του συστατικού πληρούν, αυτά καθεαυτά, τις προϋποθέσεις ως προς τον νεωτερισμό και τον ατομικό χαρακτήρα, που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου.

62 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι αυτό συμβαίνει στην περίπτωση των κοινοτικών υποδειγμάτων ζαντών αυτοκινήτου των οποίων δικαιούχοι είναι η Audi και η Porsche.

63 Κατά δεύτερον, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει εφαρμογή μόνο στα «συστατικά σύνθετου προϊόντος».

64 Επισημαίνεται ότι ο κανονισμός 6/2002 δεν προσδιορίζει την έννοια του «συστατικού σύνθετου προϊόντος». Εντούτοις, από το άρθρο 3, στοιχεία β' και γ', του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι νοούνται, αφενός, ως «προϊόν», κάθε βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εξαρτημάτων που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο προϊόν και, αφετέρου, ως «σύνθετο προϊόν», το προϊόν που αποτελείται από πολλά συστατικά δυνάμενα να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος. Επιπροσθέτως, ελλείψει ορισμού του όρου «συστατικό» στον εν λόγω κανονισμό, ο όρος αυτός πρέπει να ερμηνευθεί σύμφωνα με το συνηθισμένο νόημά του στην καθημερινή γλώσσα (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 4ης Μαΐου 2006, Massachusetts Institute of Technology, C-431/04, EU:C:2006:291, σκέψη 17 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

65 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με τον όρο «συστατικό σύνθετου προϊόντος», το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αναφέρεται σε πλείονα συστατικά που προορίζονται για συναρμολόγηση σε ένα σύνθετο βιομηχανικό αντικείμενο ή χειροτέχνημα και τα οποία μπορούν να αντικατασταθούν, επιτρέποντας την αποσυναρμολόγηση και την επανασυναρμολόγηση του προϊόντος, ελλείψει των οποίων το σύνθετο προϊόν δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κανονικά.

66 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια ζάντα αυτοκινήτου πρέπει να χαρακτηρισθεί ως «συστατικό ενός σύνθετου προϊόντος» κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, δεδομένου ότι μια τέτοια ζάντα αποτελεί συστατικό στοιχείο του σύνθετου προϊόντος που συνιστά το αυτοκίνητο, χωρίς την οποία το προϊόν αυτό δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κατά τη συνήθη χρήση του.

67 Κατά τρίτον, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 απαιτεί, για τους σκοπούς της εφαρμογής της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής», το συστατικό του σύνθετου προϊόντος να «χρησιμοποιείται κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος».

68 Συναφώς, πρώτον, από το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 προκύπτει ότι ως χρήση, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, νοείται ιδίως η κατασκευή, η προσφορά, η διάθεση στην αγορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η χρήση προϊόντος στο οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και η αποθεματοποίηση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς. Όπως προκύπτει από το γράμμα της εν λόγω διατάξεως, η έννοια αυτή νοείται κατά τρόπο ευρύ και καλύπτει οποιαδήποτε χρήση ενός συστατικού με σκοπό την επισκευή.

69 Δεύτερον, η χρήση του συστατικού πρέπει να αποσκοπεί στο να καταστήσει δυνατή «την επισκευή» του σύνθετου προϊόντος. Συναφώς, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 89 και 100 των προτάσεών του, η απαίτηση κατά την οποία η χρήση του συστατικού πρέπει να καθιστά δυνατή την «επισκευή» του σύνθετου προϊόντος σημαίνει ότι το συστατικό είναι αναγκαίο για τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος ή, με άλλα λόγια, ότι το ελάττωμα ή η απουσία του συστατικού μπορεί να εμποδίσει την εν λόγω συνήθη χρήση. Επομένως, για να είναι δυνατή η επίκληση της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» απαιτείται η χρήση του συστατικού να είναι αναγκαία για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος που κατέστη ελαττωματικό ιδίως λόγω της απουσίας του αρχικού συστατικού ή ζημίας που αυτό υπέστη.

70 Ως εκ τούτου, εξαιρείται από τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» κάθε συστατικό που χρησιμοποιείται για λόγους ευχαρίστησης ή απλής ευκολίας, όπως, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση αντικαταστάσεως ενός συστατικού για λόγους αισθητικής ή εξατομικεύσεως του σύνθετου προϊόντος.

71 Τέταρτον, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 απαιτεί, για την εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής», η επισκευή του σύνθετου προϊόντος να πραγματοποιείται «προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης».

72 Υπό το πρίσμα του άρθρου 3, στοιχείο α', του κανονισμού 6/2002, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εικόνα την οποία παρουσιάζει το σύνολο ή μέρος ενός προϊόντος προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του, και ιδίως από τη γραμμή, το περίγραμμα, το χρώμα, το σχήμα, την υφή ή/και τα υλικά του ίδιου του προϊόντος ή/και της διακόσμησης που φέρει.

73 Συναφώς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 103 και 104 των προτάσεών του, τα συστατικά στα οποία αναφέρεται το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αποτελούν μέρος της εμφάνισης του σύνθετου προϊόντος. Πράγματι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως, η εν λόγω διάταξη αφορά μόνον τα συστατικά τα οποία απολαύουν προστασίας δυνάμει κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος και τα οποία, επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, εξακολουθούν να είναι ορατά κατά τη συνήθη χρήση του σύνθετου προϊόντος από τη στιγμή που ενσωματώνονται σε αυτό. Ένα εμφανές συστατικό αποτελεί κατ' ανάγκην μέρος της εμφάνισης του σύνθετου προϊόντος.

74 Πρέπει, επίσης, η επισκευή να πραγματοποιείται προς αποκατάσταση της «αρχικής» εμφάνισης του σύνθετου προϊόντος. Επομένως, για να είναι δυνατή η εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής», το συστατικό πρέπει να χρησιμοποιείται προς αποκατάσταση της εμφάνισης την οποία είχε το σύνθετο προϊόν κατά τη διάθεσή του στην αγορά.

75 Συμπερασματικά, η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» εφαρμόζεται αποκλειστικά στα συστατικά ενός σύνθετου προϊόντος τα οποία είναι οπτικώς πανομοιότυπα με το αρχικά συστατικά.

76 Η ερμηνεία αυτή είναι, εξάλλου, σύμφωνη με το άρθρο 26, παράγραφος 2, της Συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου, που ορίζει ότι κάθε εξαίρεση από την προστασία των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων πρέπει να είναι περιορισμένη και να μην εμποδίζει κατά τρόπο αδικαιολόγητο τη συνήθη εκμετάλλευση των εν λόγω σχεδίων ή υποδειγμάτων ούτε να θίγει αδικαιολόγητα τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου, λαμβανομένων υπόψη των εννόμων συμφερόντων των τρίτων. Τούτο συμβαίνει πράγματι εν προκειμένω, δεδομένου ότι η εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» περιορίζεται στη χρήση ενός σχεδίου ή υποδείγματος το οποίο αποτελεί συστατικό ενός σύνθετου προϊόντος που χρησιμοποιείται με αποκλειστικό σκοπό την αποτελεσματική επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

77 Επομένως, αποκλείεται κάθε χρήση του συστατικού η οποία δεν έχει ως σκοπό να αποκαταστήσει τη μορφή την οποία είχε το σύνθετο προϊόν κατά τη διάθεσή του στην αγορά. Τούτο συμβαίνει ιδίως σε περίπτωση που το συστατικό δεν ανταποκρίνεται, από την άποψη του χρώματος ή των διαστάσεών του στο αρχικό συστατικό ή σε περίπτωση που η εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος έχει τροποποιηθεί μετά τη διάθεσή του στην αγορά.

78 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 και στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» που αυτό περιλαμβάνει εξαρτά τον αποκλεισμό από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του σχεδίου ή υποδείγματος που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, από την προϋπόθεση ότι το ανταλλακτικό έχει εμφάνιση οπτικώς πανομοιότυπη με εκείνη του συστατικού που είχε αρχικά ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν κατά τη διάθεσή του στην αγορά.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-397/16 καθώς και του τρίτου και του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-435/16

79 Με το τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 καθώς και με το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16, τα οποία πρέπει να εξετασθούν κατά τρίτον και από κοινού, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι, για να μπορεί να επικαλεστεί τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» που η διάταξη αυτή περιλαμβάνει, ο κατασκευαστής ή ο πωλητής ενός συστατικού σύνθετου προϊόντος οφείλει να διασφαλίζει και, στην περίπτωση αυτή, με ποιον τρόπο, ότι το εν λόγω συστατικό μπορεί να αγοραστεί για σκοπούς επισκευής και μόνον.

80 Συναφώς, η Audi φρονεί ότι η εφαρμογή της λεγόμενης ρήτρας «περί επισκευής» δεν συμβιβάζεται με την απευθείας διάθεση αντιγράφων συστατικών στους τελικούς καταναλωτές, οπότε οι κατασκευαστές αντιγράφων πρέπει να περιοριστούν στη διάθεσή των προϊόντων τους σε συνεργεία επισκευής. Η Porsche υποστηρίζει ότι ο κατασκευαστής αντιγράφων πρέπει να διασφαλίζει αντικειμενικά ότι το προϊόν του μπορεί να αποκτηθεί αποκλειστικά για σκοπούς επισκευής και όχι και για άλλους σκοπούς, όπως η εξατομίκευση του σύνθετου προϊόντος. Η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή φρονούν, κατ' ουσίαν, ότι ο κατασκευαστής αντιγράφων συστατικών υποχρεούται να λαμβάνει γενικά μέτρα ελέγχου που να διασφαλίζουν τη νόμιμη χρήση αυτών. Η Acacia υποστηρίζει ότι η ενημέρωση των πελατών εκ των προτέρων και εγγράφως σχετικά με το γεγονός ότι το συστατικό προορίζεται για την επισκευή ενός σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, συνιστά μέτρο το οποίο συνάδει με την απαίτηση εξισορροπήσεως των συμφερόντων που διακυβεύονται.

81 Όπως προκύπτει από το γράμμα του, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αποκλείει από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης. Συναφώς, η επίμαχη «χρήση» αναφέρεται ειδικότερα, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 68 της παρούσας αποφάσεως, στην κατασκευή, την προσφορά, τη διάθεση στην αγορά, την εισαγωγή, την εξαγωγή ή τη χρήση προϊόντος στο οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και την αποθεματοποίηση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς.

82 Επομένως, πρέπει να καθοριστεί αν, οσάκις η χρήση αυτή αφορά, όπως συμβαίνει στις υποθέσεις των κύριων δικών, την κατασκευή και την πώληση ενός τέτοιου προϊόντος, το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 επιβάλλει στον κατασκευαστή και τον πωλητή του εν λόγω προϊόντος, οι οποίοι προτίθενται να κατασκευάσουν και να πωλήσουν αυτό προκειμένου να χρησιμοποιηθεί πραγματικά σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει η εν λόγω διάταξη, ορισμένες υποχρεώσεις όσον αφορά τη συμμόρφωση των μεταγενέστερων χρηστών με τους εν λόγω όρους.

83 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η εξαίρεση την οποία καθιερώνει η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» από την αρχή της προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων απαιτεί ο τελικός χρήστης του οικείου συστατικού να το χρησιμοποιεί σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, δηλαδή να προβαίνει με το συστατικό αυτό στην επισκευή του οικείου σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής εμφάνισης αυτού.

84 Επισημαίνεται, επίσης, ότι η εν λόγω διάταξη θεσπίζει, για τους συγκεκριμένους σκοπούς που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, παρέκκλιση από το καθεστώς προστασίας των σχεδίων και υποδειγμάτων και ότι η ανάγκη να διατηρηθεί η αποτελεσματικότητα αυτού του καθεστώτος προστασίας απαιτεί από εκείνους οι οποίοι επικαλούνται την εν λόγω παρέκκλιση να συμβάλλουν, στο μέτρο του δυνατού, στη διασφάλιση της αυστηρής τηρήσεως, ιδίως από τον τελικό χρήστη, των προϋποθέσεων του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

85 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι δεν μπορεί ασφαλώς να αναμένεται από τον κατασκευαστή ή τον πωλητή συστατικών σύνθετου προϊόντος να διασφαλίζει, αντικειμενικά και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, ότι τα συστατικά που αυτός κατασκευάζει ή πωλεί, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, εν τέλει χρησιμοποιούνται πράγματι από τους τελικούς χρήστες σύμφωνα με τους εν λόγω όρους, γεγονός παραμένει ότι, για να μπορεί να επικαλεστεί το σύστημα παρεκκλίσεως που θεσπίζει η διάταξη αυτή, ο εν λόγω κατασκευαστής ή πωλητής υπόκειται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 131, 132 και 135 των προτάσεών του, σε μια υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση από τους μεταγενέστερους χρήστες των όρων αυτών.

86 Ειδικότερα, οφείλει, καταρχάς, να ενημερώνει τον μεταγενέστερο χρήστη, με σαφή και ευδιάκριτη ένδειξη επί του προϊόντος, της συσκευασίας του, στον κατάλογο ή ακόμη και στα έγγραφα πωλήσεως, αφενός, για το γεγονός ότι το εν λόγω συστατικό ενσωματώνει ένα σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου δεν είναι δικαιούχος και, αφετέρου, για το γεγονός ότι το εν λόγω συστατικό προορίζεται να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την επισκευή του σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης.

87 Εν συνεχεία, οφείλει να διασφαλίζει, μέσω κατάλληλων μέσων, ιδίως συμβατικών, ότι οι μεταγενέστεροι χρήστες δεν προτίθενται να χρησιμοποιήσουν τα επίμαχα συστατικά για χρήση η οποία δεν συνάδει με τους όρους του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

88 Τέλος, ο εν λόγω κατασκευαστής ή ο εν λόγω πωλητής οφείλει να απέχει από την πώληση ενός τέτοιου συστατικού εφόσον γνωρίζει ή, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των κρίσιμων περιστάσεων, έχει βάσιμους λόγους να γνωρίζει ότι το συστατικό αυτό δεν θα χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002.

89 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-397/16 καθώς και στο τρίτο και στο τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-435/16 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι, για να μπορεί να επικαλεστεί τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», που η διάταξη αυτή περιλαμβάνει, ο κατασκευαστής ή ο πωλητής ενός συστατικού σύνθετου προϊόντος υπόκειται σε μια υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση από τους μεταγενέστερους χρήστες των όρων που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.

Επί των δικαστικών εξόδων

90 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κύριων δικών τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, έχει την έννοια ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», που αυτό περιλαμβάνει, δεν εξαρτά τον αποκλεισμό από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του σχεδίου ή υποδείγματος που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, από την προϋπόθεση ότι το προστατευόμενο σχέδιο ή υπόδειγμα εξαρτάται από την εμφάνιση του σύνθετου προϊόντος.**

2) **Το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι η λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής» που αυτό περιλαμβάνει εξαρτά τον αποκλεισμό από την προστασία ως κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος του σχεδίου ή υποδείγματος που αποτελεί συστατικό σύνθετου προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται για την επισκευή του εν λόγω σύνθετου προϊόντος, προς αποκατάσταση της αρχικής του εμφάνισης, από την προϋπόθεση ότι το ανταλλακτικό έχει εμφάνιση οπτικώς πανομοιότυπη με εκείνη του συστατικού που είχε αρχικά ενσωματωθεί στο σύνθετο προϊόν κατά τη διάθεσή του στην αγορά.**

3) **Το άρθρο 110, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι, για να μπορεί να επικαλεστεί τη λεγόμενη ρήτρα «περί επισκευής», που η διάταξη αυτή περιλαμβάνει, ο κατασκευαστής ή ο πωλητής ενός συστατικού σύνθετου προϊόντος υπόκειται σε μια υποχρέωση επιμέλειας όσον αφορά την τήρηση από τους μεταγενέστερους χρήστες των όρων που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.**

(υπογραφές)